

18 stycznia 2024

Problem sprzeciwu społeczności lokalnych wobec projektów energetyki wiatrowej - czy jest na to rozwiązanie?

Celem projektu BIOWIND „Zwiększenie akceptacji społecznej dla energii wiatrowej w regionach UE poprzez planowanie oparte na środowisku i społeczności lokalnej” (program Interreg Europa 2021-2027), którego partnerem jest Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Departament Inwestycji i Rozwoju we współpracy z Departamentem Przyrody i Klimatu, jest wspieranie wymiany doświadczeń, nowatorskich rozwiązań i budowa potencjału instytucji uczestniczących w przygotowaniu i realizacji polityk rozwoju regionalnego dotyczących energetyki wiatrowej.

W ramach projektu Biowind, grecka organizacja pozarządowa PROMEA przygotowała analizę porównawczą terytorialnych i społeczno-gospodarczych czynników wpływających na sprzeciw społeczeństwa wobec projektów energetyki wiatrowej. Skuteczna realizacja

projektów energetyki wiatrowej wymaga wszechstronnej analizy i zrozumienia przyczyn pogłębiających opozycję terytorialną. Dane do raportu stanowił wkład zespołów projektowych partnerów projektu, a także kwestionariusze wypełnione przez członków Regionalnych Grup Interesariuszy oraz mieszkańców. Spośród wszystkich partnerów projektu Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego został wyróżniony przez PROMEA za pracę dzięki, której największa ilość wypełnionych ankiet (73% wszystkich ankiet) trafiła do organizatora właśnie z Polski.

Według przeprowadzonej analizy w województwie świętokrzyskim zdefiniowano następujące obszary problemowe:

- zakłócanie siedlisk,
- kolizje z ptakami,
- spadek wartości nieruchomości,
- obniżona jakość życia,
- brak zaufania do kluczowych podmiotów,
- niewystarczająca przejrzystość procedur wydawania zezwoleń,
- utrudniony dostęp do wiarygodnych informacji.

Zidentyfikowane skutki gospodarcze

Jako istotne przeszkody podkreśla się skutki gospodarcze dla obszarów turystycznych, rekreacyjnych i rolniczych, a także ograniczone możliwości udziału proceduralnego i finansowego lokalnych mieszkańców. Niezbędne jest rozpoznanie skali oporu ze strony organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska i lokalnych mieszkańców, których opinie kształtowane są przez brak zaufania do procesów planowania, kluczowych podmiotów, ograniczony dostęp do informacji i niewystarczające środki partycypacji finansowej.

Rekomendacje dotyczące łagodzenia sprzeciwu

Według raportu, aby stworzyć bardziej sprzyjające otoczenie dla projektów związanych z energią wiatrową w regionie zaleca się, aby nadano priorytet konkretnym działaniom, które zrównoważą wdrażanie odnawialnych źródeł energii uwzględniając jednocześnie aspekty środowiskowe i ekonomiczne. Kluczowe są następujące zalecenia:

1. Wprowadzenie mechanizmów podziału korzyści dla lokalnych mieszkańców.

Fundusze wspólnotowe i programy podziału dochodów przynoszą pozytywne korzyści

gospodarcze projektów związanych z energią wiatrową wśród lokalnych interesariuszy i mogą pomóc złagodzić sprzeciw wobec rozwoju energetyki wiatrowej. W przypadku tych pierwszych (fundusze społeczne) część przychodów lub zysków projektu przeznaczana jest na wsparcie inicjatyw związanych z rozwojem społeczności, takich jak poprawa infrastruktury, programy edukacyjne czy dofinansowanie placówek opieki zdrowotnej. W tym drugim przypadku (podział dochodów) część przychodów wygenerowanych z projektu dotyczącego energii wiatrowej jest oferowana społeczności lokalnej lub właścicielom gruntów, na których znajdują się turbiny.

2. Ułatwianie bezpośredniego udziału finansowego lokalnych mieszkańców i społeczności.

Umożliwienie lokalnym mieszkańcom i społecznościom bezpośredniego inwestowania w projekty dotyczące energii wiatrowej poprzez udziały własnościowe, spółdzielnie energetyczne lub inne modele partycypacji finansowej, może zapewnić dodatkowe strumienie dochodów i budowanie siły i poczucia wspólnoty tam, gdzie interesy społeczności są powiązane z sukcesem projektów.

3. Wprowadzenie mechanizmu konsultacji w planowaniu przestrzennym.

Mechanizmy konsultacji podczas opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego pozwalają lokalnym mieszkańcom i grupom interesariuszy wyrazić swoje obawy dotyczące oddziaływań wizualnych, skutków dla lokalnych ekosystemów oraz skutków społeczno-ekonomicznych farm wiatrowych. Rozwiązywanie problemów i uwzględnianie informacji zwrotnych w planowaniu może znacząco zmniejszyć sprzeciw społeczny, jednocześnie budując zaufanie i wspierając przejrzystość procesów planowania.

4. Budowanie świadomości.

Mając na celu rozwianie obaw społeczności lokalnych i rozwianie dezinformacji na temat potencjalnych niekorzystnych skutków farm wiatrowych, rekomenduje się wdrażanie kampanii informacyjnych wykorzystujących różne kanały komunikacji, w tym media drukowane, media społecznościowe oraz, jeśli to możliwe, do instalowania publicznych stoisk informacyjnych.

Pomyślne wdrożenie projektów energetyki wiatrowej w regionie wymaga szczegółowego zrozumienia czynników przyczyniających się do powstania sprzeciwów społecznych. Nadając priorytet mechanizmom podziału korzyści, bezpośredniemu udziałowi finansowemu, wzmocnienie konsultacji w planowaniu przestrzennym i zwiększonemu podnoszeniu

świadomości, może sprzyjać akceptacji do tego rodzaju inwestycji przez mieszkańców. Te strategiczne działania mają na celu zrównanie interesów społeczności lokalnych z celami wdrażania energii odnawialnej, budowanie zaufania, przejrzystości i ostatecznie zmniejszenie sprzeciwu społecznego wobec projektów związanych z energią wiatrową.

Zachęcamy do zapoznania się z tekstem raportu:

[FINAL STUDY Activity 1.1 \(A1.1\) Joint elaboration on the environmental and socioeconomic drivers of public opposition to wind power project](#)

Projekt BIOWIND – „Increasing social acceptance for wind energy in EU regions through environmental and community based planning”, czyli „Zwiększenie akceptacji społecznej dla energii wiatrowej w regionach UE poprzez planowanie oparte na środowisku i społeczności lokalnej” realizowany jest w ramach programu Interreg Europa 2021-2027, który finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Partnerami projektu jest Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego – Departament Inwestycji i Rozwoju przy współpracy z Departamentem Przyrody i Klimatu.